

Geschiedenis van de Broederschap OLV

Broederschap van de onbevleete ontvangenis van O.L.Vrouw "Sterre der Zee" Maastricht

Het **beeld van Onze Lieve Vrouw Sterre der Zee** nam en neemt in de volksdevotie van Maastricht een zeer bijzondere plaats in. Het beeld is waarschijnlijk vervaardigd in het begin van de vijftiende eeuw en behoort tot het type der "Schönen Madonnen", staande Mariabeelden uit het Duitse taalgebied, waarbij door de zachte en lieflijke vorm de nadruk wordt gelegd op tederheid en moederschap. Sedert het einde van de vijftiende eeuw stond het beeld in de kerk van de Franciscanen of Minderbroeders aan de Pieterstraat. Waarschijnlijk is het beeld een schenking van ridder Nicolas de Harlay, toen deze in 1474 bij de kloosterlingen intrad. Toen de Minderbroeders in 1638 gedwongen waren de stad te verlaten werd het beeld van de Sterre der Zee in veiligheid gebracht en kwam na enige omzwervingen in Tongeren terecht. In 1673 veroverden de Fransen troepen Maastricht en keerden de Franciscanen terug in de stad en namen hun intrek in het oude klooster en het Mariabeeld werd opgesteld in de aanliggende noodkapel. De vrede van Nijmegen in de 1678 betekende het herstel van het staatse gezag. De Franciscanen moesten daar natuurlijk weer weg, want het was militair gebouw, en is het Mariabeeld geplaatst in de (niet meer bestaande) Sint-Jacobskerk op het Vrijthof. In 1700 werd het Maria beeld verplaatst naar de nieuwe kloosterkerk van de Franciscanen op de Minderbroedersberg. Daar stond het opgesteld tot 1796 toen de Franse overheid het klooster ophief en de gebouwen en inboedel in beslag nam. De Sterre der Zee was gelukkig op een veilige plaats verborgen. Toen de verhoudingen tussen Kerk en Staat weer waren genormaliseerd, besloten de paters, die het beeld nog altijd in bezit hadden, dit in 1804 over te dragen aan het bestuur van de St. Nicolaaskerk. Na de overgang van de Sint-Nicolaasparochie naar de onze Lieve Vrouwekerk in 1837 werd het genadebeeld daar opgesteld, eerst in de noord-oostzijde, het huidige St Jozefaltaar, van de kerk en in 1903 in de Merodekapel en daar staat het nu nog steeds.

De volksdevotie rond de Sterre der Zee is ook in **broederschapsverband** gepraktiseerd, waarbij de Franciscanen voor 1796 een stimulerende en sturende rol vervulden.

De Broederschap van de Onbevleete Maagd Maria is de oudste. Zij was verbonden aan het Mariabeeld "Sterre der Zee" in de Minderbroederskerk, gelegen

aan de Pieterstraat. Wanneer de Broederschap is opgericht is niet precies te achterhalen, Er werd al over gesproken rond 1600, waarschijnlijk nog eerder. In 1638 moesten de Minderbroeders uit Maastricht vertrekken en heeft de Broederschap geen activiteiten kunnen ontwikkelen. Toen het Mariabeeld, na vele omzwervingen, in 1700 in de nieuwe kloosterkerk van de Franciscanen op de Minderbroedersberg werd geplaatst leidde dit tot herleving van de broederschapsdevotie rond het genadebeeld. Dit duurde tot 1796 toen de Franse overheid het klooster ophief. Toen in 1804 het Mariabeeld naar de St. Nicolaaskerk werd overgeplaatst kwam ook de broederschap van de Onbevleete Maagd Maria weer tot leven.

Al eerder, In 1714 nam pastoor Gerardus Haeghemans van de Sint-Nicolaas-parochie het initiatief tot de oprichting van een broederschap onder de naam **“Broederschap van de Onbevleete Ontvangenis van de Maagd Maria”**. De voornaamste doelstelling van de broederschap was de bevordering van de devotie tot Onze Lieve Vrouw Onbevleete Ontvangen en de organisatie van en de jaarlijkse bedevaart naar het miraculeuze Onze-Lieve-Vrouwe-beeld van Scherpenheuvel. De broederschap had ook een eigen Mariabeeld. Het is een klassieke afbeelding van de zogenaamde “apocalyptische vrouw” een vrouw staande op de maan en bekleed met de zon en de sterren.

Gedurende de hele negentiende eeuw waren er in de St. Nicolaaskerk en na 1836 in de OLV kerk dus 2 broederschappen van Onze Lieve Vrouw en twee Mariabeelden, waarbij de Sterre der Zee de Onbevleete Ontvangenis overvleugelde.

De Broederschap zoals hij nu bestaat is in 1906 ontstaan uit een fusie van de Broederschap van de Onbevleete Ontvangenis en de Broederschap van de Onbevleete Maagd Maria onder de officiële naam **“Broederschap van Maria Onbevleete Ontvangen Sterre der Zee”**. De devotie richt zich nu geheel op het beeld van de Sterre der Zee. Het beeld van Maria Onbevleete Ontvangen is een beetje vergeten, maar staat nog altijd in de noordelijke transept van de OLV kerk.

Oktober 2021, Marcel Timmers

Bovenstaande geschiedenis is een samenvatting van de CD, die bijgevoegd is bij het boek “Maastricht 600 jaar Sterre der zee”.